

«КЕЛІСІЛДІ»
Қазақстан Республикасы
Мәдениет және спорт министрі
_____ Д. Абайев
«_____» _____ 2022 ж.

«БЕКІТЕМІН»
Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрі
_____ А. Аймағамбетов
«_____» _____ 2022 ж.

ЖОБА

**Ұлттық Мектеп лигасын
өткізу туралы
ЕРЕЖЕ**

ҰЛТТЫҚ МЕКТЕП ЛИГАСЫ

Астана қ.
2022 жыл

«БЕКІТЕМІН»
**ҚР БҒМ «Ұлттық ғылыми-
практикалық дене тәрбиесі
орталғы» РМҚК**
Бас директордың м.а
_____ **С. Садыков**
«_____» _____ **2022 ж.**

«КЕЛІСІЛДІ»
**«Қазақстан Республикасының
Ұлттық баскетбол
федерациясы» РҚБ президенті**
_____ **Д. Досанов**
«_____» _____ **2022 ж.**

«КЕЛІСІЛДІ»
**«Қазақстандық гандбол
федерациясы» РҚБ президенті**
_____ **Г. И. Турлыханова**
«_____» _____ **2022 ж.**

«КЕЛІСІЛДІ»
**Асық ату федерациясының
президенті**
_____ **Ж. С. Сабыржанов**
«_____» _____ **2022 ж.**

«КЕЛІСІЛДІ»
**«Қазақстан республикасы үстел
теннисі федерациясы» ҚБ
президенті**
_____ **Д. Р. Абулгазин**
«_____» _____ **2022 ж.**

«КЕЛІСІЛДІ»
**«Қазақстанның футбол
федерациясы»
қауымдастығы президенті**
_____ **Ә. Р. Жақсыбеков**
«_____» _____ **2022 ж.**

«КЕЛІСІЛДІ»
**«Қазақстан Республикасы жеңіл
атлетика федерациясы»
ҚБ директорының міндетін
атқарушы**
_____ **П.И. Кукин**
«_____» _____ **2022 ж.**

«КЕЛІСІЛДІ»
**«Қазақстанның волейбол
федерациясы»
ҚБ президенті**
_____ **Н. А. Абыкаев**
«_____» _____ **2022 ж.**

«КЕЛІСІЛДІ»
**ҚР Тоғызқұмалақ спорты
федерациясы» ЗТБ президенті**
_____ **А. М. Байменов**
«_____» _____ **2022 ж.**

Мазмұны

1 бөлім. Жалпы ереже

1. Лиганы өткізудің мақсаты мен міндеттері	3
2. Лиганы ұйымдастыру мен өткізілуіне басшылық ету	3
3. Лиганың өтетін орны мен мерзімі	4

2 бөлім. Лиганы өткізу.

1. Бағдарлама	5
2. Лиганың қатысушылары мен шарттары	7
3. Қатысуға өтінім	7
4. Наразылық	8
5. Марапаттау	8

3 бөлім. Лиганы қаржыландыру

1. Қаржыландыру	8
2. Санитарлық талаптарды сақтау	9

4 бөлім. Спорт түрлері бойынша федерациялар

1. Баскетбол федерациясы, баскетбол ойын ережелері	10
2. Волейбол федерациясы, волейбол ережелері	11
3. Гандбол Федерациясы, гандбол ойынының ережелері	12
4. Футбол федерациясы, футбол ережелері, футзал	14
5. Тоғызқұмалақ федерациясы, тоғызқұмалақ ойыны ережелері	16
6. Үстел теннисі федерациясы	17
7. Асық ату федерациясы, бес тас	18
8. Жеңіл атлетика федерациясы, жеңіл атлетикалық кросс ережелері	19
9. Шахмат федерациясы шахматтан «Ақбозат»	20

5 бөлім. Үлгілер

1. Команда өтінімінің үлгісі	21
2. Қатысушының жеке парағының үлгісі	22

1. Жалпы ережелер

1.1. «Студенттер және оқушылар лигаларын қалыптастыру, студенттер мен оқушылар лигалары арасында спорттық іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу қағидаларын бекіту» туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 549 бұйрығына сәйкес өткізіледі.

1.2. Осы Ереже Ұлттық мектеп лигасының (бұдан әрі-Лига) мәртебесін, мақсаттары мен міндеттерін, оны өткізу және қаржыландыру тәртібін анықтайды.

2. Ұлттық мектеп лигасының мақсаты мен міндеттері:

Лиганың мақсаты:

- балаларды дене шынықтырумен және спортпен жүйелі түрде айналысуға тарту;
- жан-жақты үйлесімді дамыған тұлғаны тәрбиелеу;
- дарынды балаларды анықтау;

Міндеттері:

- салауатты өмір салтын насихаттау;
- өскелең ұрпақтың азаматтық және патриоттық ұстанымын қалыптастыру, позитивті өмірлік ұстанымдарды қалыптастыру;
- жалпы білім беру ұйымының білім алушыларынан (бұдан әрі-команда) құрылған, спорт түрлерінде ең жақсы нәтижелерге қол жеткізген командаларды айқындау;
- спорт түрлері бойынша (*баскетбол, футбол, волейбол, тоғызқұмалақ, футбол, шахмат, асық ату – бес асық, жеңіл атлетикалық кросс, гандбол, үстел теннисі*) жалпы білім беру ұйымдары білім алушыларының жарыстық қызметін дамыту.

3. Мектеп лигасын өткізу басшылығы

3.1. Лиганы ұйымдастыру және тікелей өткізу туралы жалпы басшылықты ҚР Оқу-ағарту министрлігінің Ұлттық ғылыми-практикалық дене тәрбиесі орталығы (бұдан әрі-ҰҒПДТО) жүзеге асырады және құрамында келесі өкілдері бар ұйымдастыру комитеті (әрі қарай – Лиганы ұйымдастыру комитеті) жүзеге асырады:

- «Ұлттық баскетбол федерациясы» ҚБ;
- «Қазақстандық волейбол федерациясы» ҚБ;
- «Қазақстандық гандбол федерациясы» ҚБ;
- «Қазақстандық футбол федерациясы» ҚЖЛ;
- «Қазақстандық тоғызқұмалақ спорт федерациясы» ЗТБ.

- «Қазақстандық үстел теннис федерациясы» ҚБ;
- «Қазақстандық асық ату федерациясы» ҚБ;
- «Қазақстандық жеңіл атлетика федерациясы» ҚБ;
- «Қазақстандық шахмат федерациясы» ҚБ.

3.2. Лиганың мектепшілік және аудандық/қалалық іріктеу кезеңдерін өткізуге жауапкершілік аудандық және қалалық әкімдіктерге (білім беру бөлімдеріне, спорт бөлімдеріне, мектеп директорларына) жүктеледі.

3.3. Лиганың облыстық кезеңінің спорт базаларын (спорт залдарын, стадиондарын, спорт алаңдарын және т.б.) қамтамасыз етуді облыстық білім басқармасы және Нұр-сұлтан, Алматы, Шымкент қалалары және спорт басқармасы жүзеге асырады.

3.4. Лиганың республикалық кезеңін ҚР Оқу-ағарту министрлігі мен ҚР Мәдениет және спорт министрлігіне қарасты ұйымдар жүзеге асырады.

3.5. Әрбір кезеңді өткізу үшін Ұйымдастыру комитеті құрылады.

Лиганың Ұйымдастыру комитеті:

- жарыстарға қатысуға алдын ала өтінімдер қабылдайды;
- кестеге сәйкес жарыстардың өткізілетін күндерін анықтайды;
- жарыс өтетін күнді кестеде көрсетілген мерзімнен бір ай бұрын өзгертуге құқығы бар;
- командалар мен қатысушыларды жарыстарға жіберу рәсімдерін жүзеге асыру бойынша комиссия құрады;
- мектеп лигасының бас төрешілер алқасының, спорт түрлері бойынша құрамын бекітеді;
- жарысқа қатысушылардың құқықтарын сақтауды қамтамасыз етеді;
- Лига жарыстарының кезеңдерін өткізу туралы есеп жасайды.

4. Мектеп лигасын өткізу орны мен мерзімі

4.1. Мектеп лигасы төрт кезеңде өткізіледі:

1-кезең: мектепшілік іріктеу – сыныптар арасындағы жарыстар.

Мақсаты - мектеп құрама командасын құру, мектеп деңгейінде жеңімпаздарды анықтау.

Мектепшілік іріктеу кезеңі **қыркүйек-қараша** айларында өткізіледі (мектепшілік жарыстарды өткізу кестесі көрнекті жерде орналастырылуы тиіс). Іріктеу кезеңінде мектеп директоры сынып-командалар арасында спорттық жарыстарды ұйымдастыру мен өткізуді үйлестіреді.

2-кезең: аудандық / қалалық - қалалық, аудандық мектептер арасындағы жарыстар.

Аудандық / қалалық іріктеу кезеңі **желтоқсан-ақпан** айлары аралығында өткізіледі.

Мақсаты – аудан, қала деңгейінде жеңімпаздарды анықтау.

Жарыстарға қатысуға өтінім берген командалармен айналмалы жүйеде жарыс өткізіледі.

1 орын алған командалар жарыстың 3-кезеңіне жіберіледі.

3-кезең: облыстық-жарыс екінші кезеңнің жеңімпаздары арасында өткізіледі.

Мақсаты - облыс деңгейінде жеңімпаздарды анықтау (облыс біріншілігі).

Облыстық іріктеу кезеңі **ақпан-наурыз** айлары аралығында өткізіледі.

Облыстық кезеңде аудандық және қалалық командалар арасында спорттық жарыстарды ұйымдастыру мен өткізуді ұйымдастыруды білім басқармасы үйлестіреді.

4-кезең республикалық – ақтық кезең - үшінші кезең жеңімпаздарының хаттамасы бойынша қатысады.

Республикалық іріктеу кезеңі **сәуір-шілде** айлары аралығында өткізіледі.

5. Лиганың бағдарламасы:

№	Жарыстың атауы	Сыныбы, жасы	Қатысушылар	Қатысушылар саны	Жаттықтырушы	Өкілдер	Төреші
1	Баскетбол «Алтын доп»	5-6 сынып	Ұлдар Қыздар	12+12	2	1	1
		7-8 сынып	Ұлдар Қыздар	12+12	2	1	1
		9-11 сынып	Ұлдар Қыздар	12+12	2	1	1
2	Волейбол «Шұбар доп»	5-6 сынып	Ұлдар Қыздар	12+12	2	1	1
		7-8 сынып	Ұлдар Қыздар	12+12	2	1	1
		9-11 сынып	Ұлдар Қыздар	12+12	2	1	1
3	Гандбол «Ұшқыр доп»	5-6 сынып	Ұлдар Қыздар	12+12	2	1	1
		7-8 сынып	Ұлдар Қыздар	12+12	2	1	1
		9-11 сынып	Ұлдар Қыздар	12+12	2	1	1
4	Футбол «Былғары доп»	5-6 сынып	Ұлдар Қыздар	15+15	2	1	1
		7-8 сынып	Ұлдар Қыздар	15+15	2	1	1
		9-11 сынып	Ұлдар Қыздар	15+15	2	1	1
5	Тоғызқұма	5-6	Ұлдар	2+2	1	1	1

	лақ	сынып	Қыздар				
		7-8 сынып	Ұлдар Қыздар	2+2	1	1	1
		9-11 сынып	Ұлдар Қыздар	2+2	1	1	1
6	Үстел теннисі	5-6 сынып	Ұлдар Қыздар	2+1	1	1	1
		7-8 сынып	Ұлдар Қыздар	2+1	1	1	1
7	Асық ату Бес асық	5-6 сынып	Ұлдар Қыздар	3+3	1	1	1
		7-8 сынып	Ұлдар Қыздар	3+3	1	1	1
		9-11 сынып	Ұлдар Қыздар	3+3	1	1	1
8	«Ақбозат шахмат	5-6 сынып	Ұлдар Қыздар	3+1	2	1	1
		7-8 сынып	Ұлдар Қыздар	3+1	2	1	1
		9-11 сынып	Ұлдар Қыздар	3+1	2	1	1
9	Футзал «Тенбіл доп»	9-11 сынып	Ұлдар Қыздар	12+12	2	1	1
1 0	Жеңіл атлетикалы қ кросс	5-6 сынып	Ұлдар Қыздар	4+4	1	1	1
		7-8 сынып	Ұлдар Қыздар	4+4	1	1	1
		9-11 сынып	Ұлдар Қыздар	5+5	1	1	1

Лига бағдарламасында көрсетілген спорт түрлері бойынша жарыстар қолданыстағы ережелерге, сондай-ақ осы Ережеге сәйкес өткізіледі.

Ескертпе* - әрбір қатысушы өзі оқитын сыныпқа/мектепке қатысады, төмен/жоғары сыныпқа немесе басқа мектепке қатысуға тыйым салынады

(егер бұл факт кенеттен анықталса, онда ойыншы дисквалификацияланады, командаға жеңіліс беріледі).

6. Лиганың қатысушылары мен шарттары

6.1. Жарысқа көрсетілген жас топтары бойынша жалпы білім беретін ұйымдардың оқушылары ғана қатыса алады. Командалар құрамына ҚР Чемпионаттарына, жоғары лига құрама командаларына қатысуға мәлімделген спортшылар жіберілмейді, сондай-ақ бір спортшының жарыс бағдарламалары бойынша спорттың екі түріне қатысуына жол берілмейді. Балалар-жасөспірімдер спорт мектептерінің оқушылары осы Ереженің барлық талаптарын сақтай отырып, өздері оқитын жалпы білім беретін мектептерді Лигаға ұсынуға құқылы. Лигаға қатысуға БЖСМ, ОРМБЖМ, мамандандырылған сыныптар, спорт интернаттары мен академиялардың командалары жіберілмейді.

Лигаға қатысатын барлық ойыншылар Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 549 бұйрығының 26 тармағы негізінде осы жарысқа қатысу және дайындық уақытында жазатайым оқиғадан сақтандырылуға міндеттелуі тиіс. Сақтандырылуға жауаптылар – Білім басқармасының басшылары, оқытушы-жаттықтырушылар, дене тәрбиесінің мұғалімдері. Жарыс уақытында спортшылардың денсаулығы мен жол қауіпсіздігінің жауапкершілігі команда өкілдері мен жаттықтырушыларға жүктеледі.

6.2. Кез келген команда тек бір жас тобында өнер көрсете алады.

6.3. Жарысқа қатысатын мектеп командасының өз логотипі, біріңғай спорттық формасы болуы тиіс.

6.4. Жарыстың кезеңдерін ұйымдастыруға және өткізуге жауаптылар төмендегі шарттарды қамтамасыз етуі керек:

- жарыстарды өткізу тәртібі мен қауіпсіздігі;
- қызмет көрсетуші персонал (медицина қызметкерлері, төрешілер);
- жарыс кестесі.

6.5. Әр кезеңнің қорытындысы бойынша Ұйымдастыру комитеті жарыстарды жоғары тұрған құрылымдық бөлімшелерге өткізу туралы есеп жібереді (фотосуреттер, бейнематериалдар).

7. Қатысуға өтінім

7.1. Спорт түрлері бойынша Лиганың барлық кезеңдеріне қатысуға алдын ала өтінімдер жарыс басталғанға дейін 10 күннен кешіктірілмей беріледі. Өтінім әрбір кезеңге жеке беріледі (қосымша 1,2).

7.2. Лиганың (республикалық) 4-кезеңіне қатысуға өтінім құжаттары ҰҒПДТО мекен-жай бойынша беріледі: Нұр-қаласы, VIP городок 3, e-mail: nnpchk.sport@mail.ru.

7.3. Мандаттық комиссияға мынадай құжаттар беріледі:

- стандартты үлгідегі өтінім;
- қатысушының жеке куәлігі (туу туралы куәлік) (түпнұсқа) немесе нотариалды куәландырылған көшірмесі;

- оқу орнынан анықтама;
- спортшының жеке карточкасы;
- оқушылардың өмірі мен қауіпсіздігі үшін жауапкершілік туралы білім беру ұйымының хаты (бұйрығы).

Анықтама телефоны бойынша: 8(7142) 725790

8. Наразылық білдіру

8.1. Наразылықты бас төрешілер алқасына (МТК) команда өкілі, мұғалім және жаттықтырушы жарыс аяқталғаннан кейін 1 сағат ішінде жазбаша түрде береді.

8.2. Нәтижелермен келіспеген жағдайда команда капитаны хаттамаға қол қоймайды, наразылықты (МТК)-ға қарауға береді.

8.3. Төрешілер алқасы наразылықты берілгеннен кейін 1 сағат ішінде қарайды және тексеру нәтижелерін өтініш берушіге жазбаша түрде хабарлайды.

8.4. Командаларды жасақтау ережелерінің бұзылғаны, өтінімнің дұрыс рәсімделмегені расталған жағдайда, аталған команда жарыстан шығарылады, жаттықтырушының, дене шынықтыру мұғалімінің немесе құрама команданың іс-әрекеті туралы бас төреші білім басқармасына хабарлайды.

9. Марапаттау

9.1. ҰМЛ-дың әр жас тобындағы жеңімпаз-команда мен жүлдегерлер финалдық (төртінші) кезеңнің қорытындылары бойынша анықталады.

9.2. Төртінші кезеңнің финалдық жарыстарында 1,2,3 орын алған командалар ҚР Оқу-ағарту министірлігі ҰҒПДТО тиісті дәрежелері бойынша кубоктармен, дипломдармен марапатталады.

9.3. Төртінші кезеңнің финалдық жарыстарында 1,2,3 орын алған спортшылар ҚР Оқу-ағарту министірлігі ҰҒПДТО тиісті дәрежелері бойынша медальдармен, дипломдармен марапатталады.

9.4. ҰМЛ жеңімпаздары мен жүлдегерлерін ҚР Оқу-ағарту министірлігі ҰҒПДТО мен ҚФ өкілдері марапаттайды.

9.5. Жарыстардың жүлдегерлерін дайындаған командалардың жаттықтырушылары ҚР Оқу-ағарту министірлігі ҰҒПДТО тиісті дәрежелерінің алғыс хатымен марапатталады.

10. Қаржыландыру

10.1. ҰМЛ бірінші, екінші және үшінші кезеңінің барлық шығындары аудандық, қалалық, облыстық ұйымдастыру комитеттерінің жауапкершілігіне жүктеледі.

10.2 Спортшылар, жаттықтырушылар, төрешілер және команда өкілінің (қонақ үй, тамағы, тәуліктік, жол шығыны,) іссапарға жіберуші ұйымға жүктеледі.

10.3 ҚР Оқу-ағарту министірлігі ҰҒПДТО-на төртінші кезеңдегі шыққан шығындар жүктеледі:

- төрешілер алқасына, дәрігерлік және қызмет көрсету персоналдың еңбек ақылары шығындарын төлеу;

- медальдар, кубоктар, дипломдар, кеңсе тауарлары, дәрі-дәрмек, баннер қамтамасызету;

- спорттық ғимаратты, автокөліктерді жалға алу.

СПОРТ ТҮРЛЕРІ БОЙЫНША БАҒДАРЛАМА

"Ұлттық баскетбол федерациясы" РҚБ

Федерация бастөреші, бас хатшыға және төрешілер алқасының бригадасына кандидатуралар ұсынады.

1. Баскетбол «Алтын доп»

№	Сыныбы	Қатысушы саны	Жаттықтырушы	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1	5-6 сыныптар (ұ.,к.)	12+12	2	2	1	29
2	7-8 сыныптар (ұ.,к.)	12+12	2	2	1	29
3	9-11 сыныптар (ұ.,к.)	12+12	2	2	1	29

Ойын 10 минуттық 4 таймнан тұрады, үзіліс 10 минут және таймаут 2 минут.

Команданың өтінімінде 12-ден аспайтын, кемінде 8 ойыншының, бір өкілдің, жаттықтырушының және бір судьяның аты-жөні көрсетіледі.

5-тен 7-ге дейін команда болған кезде қатысушылар айналмалы жүйе бойынша ойнайды, 8-ден 14-ке дейін команда екі кіші топқа бөлінеді, 15-тен 17-ге дейін жеребе нәтижелері бойынша үш кіші топқа бөлінеді.

Төрешілік ФИБА баскетболының ресми ережелерінің регламентіне сәйкес жүзеге асырылады.

Ойынға шықпаған командаға 0:20 жеңілісі қойылады. 2 ойынға қатыспайтын командалар шеттетіледі.

"Қазақстан Волейбол федерациясы" РҚБ

Федерация бас төреші, бас хатшыға және төрешілер алқасының бригадасына кандидатуралар ұсынады.

2. Волейбол «Шұбар доп»

№	Сыныбы	Қатысушылар саны	Жаттықтырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1	5-6 сынып (ұ.,к.)	12+12	2	2	1	29
2	7-8 сынып	12+12	2	2	1	29

	(Ұ.,К)					
3	9-11 сынып (Ұ.,К)	12+12	2	2	1	29

Волейбол бойынша жарыстар осы жас топтарына сәйкес келетін волейболдың халықаралық ережелері бойынша өткізіледі.

Барлық ойындар Халықаралық волейбол ережелеріне сәйкес өткізіледі. Жеңіс үшін ұпай саны 2:0 – 3 ұпай, 2:1 – 2 ұпай, 0:2 – 0 ұпай, 1: 2-1 ұпай.

Ойын 3 партиядан тұрады 2 партиядан 25 ұпайға дейін, 1:1, 3 партиядан 15 ұпайға дейін.

5-тен 7-ге дейін команда болған кезде қатысушылар айналмалы жүйе бойынша ойнайды, 8-ден 14-ке дейін команда екі кіші топқа бөлінеді, 15-тен 17-ге дейін жеребе нәтижелері бойынша үш кіші топқа бөлінеді.

Команданың қосалқы ойыншыларының орындықтарында тек ойынға жіберілген топ мүшелері ғана болуға құқылы. Әр командада кем дегенде екі форма жиынтығы болуы керек – ережелер талаптарына сәйкес жасалған түрлі түстер. Ойыншының нөмірі кеудеде болуы керек.

3. «Ақбозат» шахмат

"Шахмат федерациясы" РҚБ

Федерация бас төреші, бас хатшыға және төрешілер алқасының бригадасына кандидатуралар ұсынады.

№	Сыныбы	Қатысушы саны	Жаттықтырушы	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1	5-6 сыныптар (Ұ.,К.)	3+1	2	1	1	8
2	7-8 сыныптар (Ұ.,К.)	3+1	2	1	1	8
3	9-11 сыныптар (Ұ.,К.)	3+1	2	1	1	8

Шахмат бойынша жарыстар осы жас топтарына сәйкес келетін шахмат халықаралық ережелері бойынша өткізіледі.

Барлық ойындар Халықаралық шахмат ережелеріне сәйкес өткізіледі. Әр командаға жеңіс үшін ұпай саны – 2 ұпай, ничья үшін – 1 ұпай, жеңіліс үшін – 0 ұпай беріледі.

Командалар саны 10-нан асса, онда бұл Лига швейцарлық турнирдің ережесімен өтеді, егер командалар саны 10-нан кем болса, онда бұл турнир all play all ережесімен өткізіледі.

Турнирдің уақыт көрсеткіштері – 10 минут және 5 секунд әр жүріс сайын қосылады.

"Гандбол федерациясы" РҚБ

Федерация бас төреші, бас хатшыға және төрешілер алқасының бригадасына кандидатуралар ұсынады.

4. Гандбол «Ұшқыр доп»

№	Сыныбы	Қатысушылар саны	Жаттықтырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1	5-6 сынып (Ұ.,Қ)	12+12	2	2	1	29
2	7-8 сынып (Ұ.,Қ)	12+12	2	2	1	29
3	9-11 сынып (Ұ.,Қ)	12+12	2	2	1	29

Ойын 9-11 сыныптар үшін 30 минуттан 2 тайм, 5-6, 7-8 сыныптар үшін 25 минут, 10 минуттық үзіліс және 1 минуттан 2 тайм.

Төрешілік МФГ-ның 2018 жылғы 01 шілдедегі ресми қағидаларына сәйкес жүзеге асырылады

5-тен 7-ге дейін команда болған жағдайда, қатысушылар айналым жүйесі бойынша ойнайды, 8-ден 14-ке дейін команда екі кіші топқа бөлінеді, 15-тен 17-ге дейін жеребе нәтижелері бойынша кіші топтардың үш чатырына бөлінеді.

Төрт команда үшін кезендер			6 (5) команд үшін кезендер					3 командадан 2 топ үшін кезендер				
I	II	III	I	II	III	IV	V	I	II	III		
1 – 3	4 – 1	3 - 4	1 – 4	3 – 1	1 – 6	4 - 3	4 – 6	A1 - Б3	Б2 - А1	А1 - Б1		
2 – 4	3 – 2	1 - 2	2 – 5	4 – 2	2 – 3	5 - 1	3 – 5	A2 - Б2	Б1 - А2	А2 - Б3		
			3 – 6	6 – 5	5 – 4	6 - 2	1 – 2	A3 - Б1	Б3 - А3	А3 - Б2		
3 командадан 3 топ үшін кезендер					3 командадан 6 топ үшін кезендер							
I	II	III	IV	I	II	III	IV	V	VI			
A1-Б4	Б3-А1	А1-Б2	Б1-А1	A1-Б6	Б5-А1	A1-Б4	Б3-А1	A1-Б2	Б1-А1			
A2-Б3	Б2-А2	A2-Б1	Б4-А2	A2-Б5	Б4-А2	A2-Б3	Б2-А2	A2-Б1	Б6-А2			
A3-Б2	Б1-А3	A3-Б4	Б3-А3	A3-Б4	Б3-А3	A3-Б2	Б1-А3	A3-Б6	Б5-А3			
A4-Б1	Б4-А4	A4-Б3	Б2-А4	A4-Б3	Б2-А4	A4-Б1	Б6-А1	A4-Б5	Б4-А4			
				A5-Б2	Б1-А5	A5-Б6	Б5-А5	A5-Б4	Б3-А5			
				A6-Б1	Б6-А6	A6-Б5	Б4-А6	A6-Б3	Б2-А6			
7 командадан үшін кезендер												
I		II		III		IV		V		VI	VII	
1 – 8		7 – 1		1 – 6		5 – 1		1 – 4		3 – 1		2 – 1

2 – 5	8 – 2	2 – 7	6 – 2	2 – 3	4 – 2	4 – 3
3 – 6	5 – 3	3 – 8	7 – 3	6 – 7	7 – 5	6 – 5
4 – 7	6 – 4	4 – 5	8 – 4	5 – 8	8 – 6	8 – 7

9 команда үшін кезеңдер									
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
2 – 9	1 - 3	1 - 2	6 - 1	1 - 4	9 - 3	1 - 8	5 - 1	1 - 9	7 – 1
3 – 8	9 - 4	3 - 5	5 - 2	6 - 2	8 - 4	3 - 6	7 - 2	2 - 8	3 – 2
4 – 7	8 - 5	8 - 9	4 - 3	7 - 8	7 - 5	4 - 2	9 - 6	3 - 7	5 – 4
5 – 6	7 - 6		7 - 9			9 - 5		4 - 6	6 – 8

10 команда үшін кезеңдер								
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
1 - 10	9 – 1	1 – 8	7 - 1	1 - 6	5 – 1	1 - 4	3 – 1	2 - 1
2 – 9	8 – 2	2 – 7	6 – 2	2 – 3	10 – 2	2 – 5	4 – 2	5 – 3
3 – 8	7 – 3	3 – 6	10 – 3	4 – 5	3 – 4	3 – 9	5 – 7	4 – 8
4 – 7	6 – 4	4 – 10	9 – 4	7 – 10	6 – 9	6 – 7	8 – 6	6 – 10
5 – 6	10 – 5	5 – 9	8 - 5	9 - 8	8 – 7	10 - 8	9 – 10	7 - 9

12 команда үшін кезеңдер										
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
1 – 12	11 - 1	1 – 10	9 – 1	1 – 8	7 - 1	1 – 6	5 - 1	1 - 4	3 - 1	2 - 1
2 – 11	10 - 2	2 – 9	8 – 2	2 – 7	12- 2	2 – 3	6 - 2	2 - 5	4 - 2	5 - 3
3 – 10	9 - 3	3 – 8	7 – 3	3 – 12	11 - 3	4 – 5	3 - 4	3 - 6	6 - 5	6 - 4
4 – 9	8 - 4	4 – 7	12 – 4	4 – 11	10 - 4	7 – 12	11 - 7	7 – 10	9 - 7	8 - 7
5 - 8	7 - 5	5 – 12	11 – 5	5 - 10	9 - 5	8 – 9	12 - 8	8 – 11	10 – 8	11 – 9
6 - 7	12 - 6	6 – 11	10 – 6	6 - 9	8 - 6	11 - 10	10 - 9	9 – 12	12 - 11	12 - 10

Уақытты тоқтату міндетті болып табылады:

- a) 2 минуттық алып тастау немесе дисквалификациялау;
- b) командалық Тайм-аутты ұсыну (1 минут);
- c) секундометристің немесе матчтың техникалық делегатының (бас төрешінің) ысқырығы;
- d) судьялар 2018 жылғы 01 шілдедегі МФГ-ның ресми ережелеріне сәйкес туындаған жағдайды талқылау кезінде.

Әр команда ойынның негізгі уақытының әр таймында бір-бірден 1 минуттық командалық уақытты алуға құқылы (қосымша уақытты қоспағанда).

"Қазақстан футбол федерациясы" РҚБ

Федерация бас төреші, бас хатшыға және төрешілер алқасының бригадасына кандидатуралар ұсынады.

5. Футбол «Былғары доп»

№	Сыныбы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1	5-6 сынып (ұ.,к.)	15+15	2	2	1	35
2	7-8 сынып (ұ.,к.)	15+15	2	2	1	35
3	9-11 сынып (ұ.,к.)	15+15	2	2	1	35

Барлық ойындар FIFA халықаралық футбол ережелеріне сәйкес өткізіледі.

5-тен 7-ге дейін команда болған кезде қатысушылар айналмалы жүйе бойынша ойнайды, 8-ден 14-ке дейін команда екі кіші топқа бөлінеді, 15-тен 17-ге дейін жеребе нәтижелері бойынша үш кіші топқа бөлінеді.

5-6 сынып оқушылары арасында 6х6 форматындағы барлық кезеңдердің матчтарын тікбұрышты пішіндегі футбол алаңдарында өткізу ұсынылады. Дала ұзындығы: 25-тен 40 метрге дейін, ені: 15-тен 25 метрге дейін.

7-8 сынып оқушылары арасында 8х8 форматындағы барлық кезеңдердің матчтарын тіктөртбұрыш нысанындағы футбол алаңдарында өткізу ұсынылады. Ұзындығы: 35-тен 45 метрге дейін. Ені: 25-тен 35 метрге дейін.

Лиганың барлық кезеңдерінің матчтары 9-11 сынып оқушылары арасында 11х11 форматында футбол алаңының жасанды немесе табиғи көгалында өткізіледі.

Футбол алаңының жасанды немесе табиғи көгалдарында және жабық алаңдарда ойын үшін №5 доп қолданылады.

Футбол ойынының ережелеріне сәйкес ойыншылар қалқандарда матчтар өткізуге міндетті.

Команданың ойын формасының түстері бірыңғай түс гаммасында сақталуы тиіс. Бір команданың ойыншылары түрлі түсті футболкалармен жабдықталған жағдайда, футболшыларға бір түсті ойын қалпақтары беріледі. Екі қарсылас командада бірдей түсті ойын формасы болған жағдайда, төреші немесе Ұйымдастыру комитетінің өкілі Команда капитандарының қатысуымен жеребе арқылы қалпақ киетін команданы анықтайды.

Матчқа спорттық емес аяқ киімдегі, күртешелері бар бутстердегі ойыншылар қатыса алмайды.

6. Футзал «Теңбіл доп»

№	Сыныбы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1	9-11 классы (ю.,д.)	12+12	2	2	1	29

Барлық ойындар FIFA халықаралық футбол ережелеріне сәйкес өткізіледі.

5-тен 7-ге дейін команда болған кезде қатысушылар айналмалы жүйе бойынша ойнайды, 8-ден 10-ке дейін команда екі кіші топқа бөлінеді, 15-тен 17-ге дейін жеребе нәтижелері бойынша үш кіші топқа бөлінеді.

Футзал ойынының ережелеріне сәйкес ойыншылар қалқандарда матчтар өткізуге міндетті.

Кері ауыстыру шешіледі. Ойынға ең аз құрам-5 ойыншы, оның ішінде қақпашы. 5 адамнан кем алаңға шыққан жағдайда командаға 3:0 есебімен техникалық жеңіліс есептеледі.

Матч өткізуге арналған алаңның рұқсат етілген өлшемдері (ұзындығы:25-тен 40 м-ге дейін, ені:15-тен 25 м-ге дейін). Айып алаңы өрістің әр жартысының соңында келесідей көрсетілген. Шеңбердің төрттен бір бөлігі қақпа тіректерінің сыртқы жағынан қақпа сызығына дұрыс бұрышпен тартылған қиял сызығымен қиылысқанға дейін, сондай-ақ қақпа тіректерінің сыртқы жағынан жүзеге асырылады. Төртінші шеңбердің жоғарғы нүктелері тіректер арасындағы қақпа сызығына параллель өтетін ұзындық кесіндісімен қосылады

Команданың ойын формасының түстері бірыңғай түс гаммасында сақталуы тиіс. Бір команданың ойыншылары түрлі түсті футболкалармен жабдықталған жағдайда, футболшыларға бір түсті ойын қалпақтары беріледі. Екі қарсылас командада бірдей түсті ойын формасы болған жағдайда, төреші немесе Ұйымдастыру комитетінің өкілі Команда капитандарының қатысуымен жеребе арқылы қалпақ киетін команданы анықтайды.

«Тоғызқұмалақ спорт федерациясы» РҚБ

Федерация «Тоғызқұмалақ спорт федерациясы» РҚБ бас төрешісінің, Бас хатшысының және төрешілер алқасы бригадасының кандидатураларын ұсынады.

7. Тоғызқұмалақ

№	Сыныбы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Төрешілер	Өкіл	Команда құрамы
---	--------	------------------	------------------	-----------	------	----------------

1	5-6 сынып (ұ.,к)	2+2	1	1	1	7
2	7-8 сынып (ұ.,к)	2+2	1	1	1	7
3	9-11 сынып (ұ.,к)	2+2	1	1	1	7

Тоғызқұмалақ бойынша барлық жарыстар Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігі, Дене шынықтыру және спорт комитеті бекіткен "тоғызқұмалақ туралы ережелер мен ережелерге" сәйкес өткізіледі.

- Қыздар ұлдардың орнын алады.

- Әр жаңа кезеңде командадағы ойыншыларды сол мектептің оқушылары алмастыра алады (ер балаларда 1 ауыстыруға және қыздарда 1 ауыстыруға рұқсат етіледі. 2 ауыстырудан артық емес).

Финалдар Швейцария жүйесі бойынша 7 немесе 9 турда өтеді (командалардың санына байланысты төрешілер алқасының отырысында анықталады), әр ойыншы үшін уақытша талап - 1,5 сағат (барлығы бір партияға 3 сағат).

Команданың әр жеңісі үшін 2 ұпай, тең ойын үшін 1 ұпай, жеңіліс үшін 0 ұпай. Екі немесе одан да көп командаларда бір немесе бірнеше ұпай тең болған жағдайда, жеңімпаздар келесі қосымша көрсеткіштер бойынша анықталады:

Командалық есепте:

1. Жинаған ұпай саны;
2. Командалар арасындағы жеке кездесу;
3. Ер балалардың 1-ші тақтасындағы жеке ойын нәтижелері бойынша;
4. Қыздардың 1-ші тақтасындағы жеке ойын нәтижелері бойынша;
5. Жеке ойын нәтижелері бойынша 2-ші тақтадағы ұлдар және т. б.;
6. Қосымша "Блиц ойыны";
7. Жеребе.

"Үстел теннисі федерациясы" РҚБ

Федерация бас төреші, бас хатшыға және төрешілер алқасының бригадасына кандидатуралар ұсынады.

8. Үстел теннисі

№	Сыныбы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1	5-6 сынып (ұ.,к)	2+1	1	1	1	7

2	7-8 сынып (Ұ.,Қ)	2+1	1	1	1	7
3	9-11 сынып (Ұ.,Қ)	2+1	1	1	1	7

Барлық ойындар Федерация бекіткен үстел теннисінің ережелеріне сәйкес өткізіледі.

Кездесу ережелері:

- 1) А — Х
- 2) В-У
- 3) С-З (қыздар арасындағы кездесу)
- 4) А – У
- 5) В – Х

Жеке кездесулер бес партияның көпшілігі үшін (үш жеңіске дейін) өткізіледі.

"Асық ату федерациясы" РҚБ

Федерация бас төреші, бас хатшыға және төрешілер алқасының бригадасына кандидатуралар ұсынады.

9. Асық ату, бес тас

№	Сыныбы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1	5-6 сынып (Ұ.,Қ)	3+3	1	1	1	13
2	7-8 сынып (Ұ.,Қ)	3+3	1	1	1	13
3	9-11 сынып (Ұ.,Қ)	3+3	1	1	1	13

Бес асық, асық ату ойыны бір партиядан тұрады - 15 минут.

Асық ату, бес асық Қазақстан Республикасы федерациясының ережелеріне сәйкес өткізіледі.

"Жеңіл атлетика федерациясы" РҚБ

Федерация бас төреші, бас хатшыға және төрешілер алқасының бригадасына кандидатуралар ұсынады.

10. Жеңіл атлетикалық кросс

№	Сыныбы	Қатысушылар саны	Жаттықтырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1	5-6 сынып (ұ.,қ)	4+4	1	1	1	9
2	7-8 сынып (ұ.,қ)	4+4	1	1	1	9
3	9-11 сынып (ұ.,қ.).	5+5	1	1	1	11

Жарыс командалық. Командалар құрамы жалпы ережеге сәйкес спортшылар қатарынан құрылады.

Жас топтар	1 күн		2 күн
	Ара-қашықтық		Аралас эстафета
	Ұ	Қ	2 ұл + 2 қыз
9-11 сынып (ұ.,қ)	2 км	2 км	4 x 1 км.
7-8 сынып (ұ.,қ)	1 км	1 км	4 x 500 м.
5-6 сынып (ұ.,қ)	500м.	500м.	4 x 500 м.

Командалық біріншілік ұпайларының кестесі

Орын	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Ұпай	25	22	20	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Ұлттық мектеп лигасына қатысуға командалық өтінім

_____ (қала/аудан)

Спорт түрі: _____

№	Қатысушының А.Т.Ж.	Туған жылы	Мектеп мекен- жайы	Мектеп секцияларына қатысу	БЖСМ, ОРМБЖМ-ға қатысу	Дәрігер рұқсаты

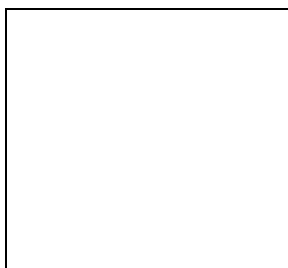
М.О.

Жіберілген қатысушылар саны: _____

Дәрігер: _____ (қолы)

Білім басқармасының басшысы _____ (қолы)

« ____ » _____ 2022 ж.

**Ұлттық Мектеп лигасына
қатысушының жеке карточкасы**

Спорт түрі _____

М.О.

(мөр фотосуреттің төменгі оң жақ бұрышына қойылады)

А.Т.Ж.: _____

Туған жылы: _____

Спорттық разряды _____

Оқу орны: _____

Білім беру ұйымының басшысы _____
(А.Т.Ж. қолы, мөрі)